

Slavnostna podelitev nagrad je potekala 15. januarja 1999 v zgornji dvorani Slovenskega mladinskega gledališča v Ljubljani. Prireditve je bila neke vrste spomin na prejšnje prireditve, ki so bile prava posebnost zaradi edinstvene sporočilnosti, inventivne režije, dramaturgije in scenografije ter provokativnosti. Kulturno-znanstveni dogodek je režiral Sašo Podgoršek, snemala pa Televizija Slovenija. Del prireditve je bil tudi v znamenju 50. obletnice ustanovitve Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede in Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU.

Zlate znake so podeljevali nagrajenci iz preteklih let. Geografoma ga je podelil dr. Boris A. Novak. Obrazložitev nagrade je bila: »dr. Drago Perko, predstojnik Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, in dr. Milan Orožen Adamič, predsednik njegovega znanstvenega sveta, sta kot raziskovalca, avtorja, vodji znanstvenih projektov, organizatorja skupinskega in multidisciplinarnega raziskovanja ter medinstitucionalnega povezovanja po osamosvojitvi Slovenije izjemno prispevala k izidu vseh temeljnih geografskih del o Sloveniji kot državi in Sloveniji kot delu sveta. S tem sta pomembno prispevala k uresničitvi temeljnih usmeritev, ki jih je ob nastanku geografskega inštituta pred petdesetimi leti zapisala ustanoviteljica SAZU, k ugledu in razpoznavnosti ZRC SAZU ter k razvoju in popularizaciji geografske znanosti. Dr. Drago Perko, višji znanstveni sodelavec, se je rodil leta 1961 v Kranju. Leta 1985 je diplomiral, leta 1989 magistriral in leta 1993 doktoriral. Trenutno se ukvarja predvsem z regionalno geografijo, geografskimi informacijskimi sistemi in digitalno tematsko kartografijo. Je vodja dveh raziskovalnih projektov in mentor več mladim raziskovalcem. Poleg knjig je v tem desetletju v domačih in tujih revijah objavil več kot 50 znanstvenih in strokovnih člankov, okrog 30 samostojnih poglavij v znanstvenih in strokovnih knjigah ter več kot 200 drugih bibliografskih enot. Dr. Milan Orožen Adamič, znanstveni sodelavec, se je rodil leta 1946 v Ljubljani. Leta 1971 je diplomiral, leta 1979 magistriral in leta 1994 doktoriral. Ukvarja se predvsem z naravnimi nesrečami, regionalno geografijo in tematsko kartografijo. Je predsednik Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Poleg knjig je v zadnjih desetih letih v domačih in tujih revijah objavil več kot 50 znanstvenih in strokovnih člankov, okrog 20 samostojnih poglavij v znanstvenih in strokovnih knjigah ter okrog 200 drugih bibliografskih enot. Nagrada zlati znak ZRC je namenjena predvsem njenemu skupnemu delu pri temeljnih geografskih knjigah v zadnjih treh letih: pri Krajevemu leksikonu Slovenije leta 1995, Velikemu atlasu sveta leta 1996 in monografiji Slovenija – pokrajine in ljudje leta 1998, ki je povzetek obsežnega in večletnega temeljnega znanstvenega projekta, ter pri Geografskem atlasu Slovenije leta 1998, prvem nacionalnem atlasu slovenske države.«

OCENE

SKOZI TRNOVSKI GOZD

Borut Peršolja

Možnost, da se ob vse večjem številu knjig s področja domoznanstva kakšna spregleda in ne zaide na geografske police, se vztrajno povečuje. Za marsikatero knjigo velja, da nas do prvega otipa platnic privede zgolj naključje, ki pa ga kaže vedno znova izkoristiti za širjenje razgledanosti in znanja. Besedni niz Trnovski gozd, Nanos, Hrušica zna zdrdrati marsikateri osnovnošolec. Ob brskanju v globini poznavanja pa naletimo na rahlo rdečico, saj severozahodni del kraških planot dinarskega sveta leži v območju slabo poznanih delov Slovenije.

Pomaga nam lahko nova knjižica (Kozorog, E.: Skozi Trnovski gozd, Gozdovi v Posočju, 2), ki jo je leta 1998 izdalo Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva Posočja v sodelovanju z Regionalnim centrom za okolje Srednje in Vzhodne Evrope, založil pa Branko, d. o. o., Nova Gorica.

Knjižica že s svojim naslovom vabi na odpravljanje teh belih lis, ob sledenju njenih napotkov pa nas bo uvrstila vsaj med poznavalce, če že ne med raziskovalce te slovenske pokrajine.

Knjižica je vodnik, ki nas vživlja v pokrov, ki je dal pokrajini ime: Trnovski gozd. Od tod naslovi poglavij: Trnovski gozd v času in prostoru, Trnovski gozd v očeh gozdarja, Biotska raznolikost Trnovskega gozda, Trnovski gozd v očeh javnosti, Gozdni bonton in Vodnik skozi Trnovski gozd. Gre torej za gozd, katerega površina je bila prvič podrobno izmerjena že leta 1736. Meje so bile takrat nekoliko drugačne od današnjih, tako da je Trnovski gozd obsegal 12.000 ha zemljišč, včeraj 9145 ha (8944 ha gozdov, ostalo so kmetijska in druga zemljišča), današnje in jutrišnje stanje pa je seveda lahko že drugačno. Gozd je doživljal in preživel različne oblike gospodarjenja (naselitev, sečnja za potrebe gradbeništva in glažutarstva, lomljenje ledu ...), zaznamoval pa ga je podrobnejši gozdnogospodarski načrt, ki je bil pod vodstvom Franca Flamecka izdelan že leta 1771 in je med najstarejšimi v Evropi. Načrt temelji na sonaravnem gospodarjenju z gozdovi, ki zagotavlja trajnost donosov gozda na dva načina: z določitvijo letnega poseka in njegovo prostorsko razdelitvijo. Od takrat je načrtovanje gospodarjenja s temi gozdovi potekalo bolj ali manj stalno. Doslej je bilo narejenih 14 gozdnogospodarskih načrtov.

S Trnovskim gozdom se bomo vidno seznanili že od daleč, ne glede na to, od kod prihajamo. Prvi celočutni stik pa bomo doživeli v *Trnovem (zanimive točke na poti)*, ki je najstarejša naselbina na planoti. Od tod krenemo do kraja *Pri žagi*. V nasprotju s pričakovanjem bo pred nami (tako zagotavlja avtor in preverjeno na terenu!) ogromna gola površina. K tej podo-

bi so pripomogli trije dejavniki: pretežno stari sestoji, ki se zaradi še ne do kraja proučenih vplivov ne pomlajujejo, svoje so opravili še siloviti vetrolomi in sušenje iglavcev. Zaradi sušenja je najbolj ogrožena jelka (samo še 15 % nepoškodovanih dreves), sledi ji smreka (65 %), najmanj ogrožena je bukev (95 %). Po tem ne preveč obetavnem začetku se bomo razveselili *smreke v Šibrovi dolini*, ki je s 47 m višine in debelino 123 cm (prsni obseg 387 cm) predstavica petih najdebelejših dreves Trnovskega gozda. Skozi *Lokve*, kjer je bila še pred pol stoletja razvita suhorobarska obrt, predvsem izdelovanje škafov, se vzpnemo na *Poldanovec* (1299 m), ki ga poleg miru odlikuje odličen razgled in botanična zanimivost. Strmi *Govci*, ki padajo proti severu v dolino Trebušnice, so poraščeni s črnim borom. Gre za naravno rastišče, ki mu ni primerjave v Sloveniji. Od iglavcev pa nazaj k listavcem: obiščemo lahko *javor nad Mojsko drago*, ki je najdebelejše drevo tod okoli (premer 145 cm, visoko prek 30 m).

Med najbolj znane kotičke Trnovskega gozda sodi *Smrekova draga* z izrazitim rastlinskim obratom v razponu 200 metrov višinske razlike. Razglašena je za gozdni in naravni rezervat, zato gibanje brez spremstva ni zaželeno. Ob cesti, ki pelje mimo *Paradane*, se lahko usedemo v senco *smreke in javorja*. Na prvi pogled nič posebnega, če ne bi poldrugi meter visoka smreka rasla v rogovi javorja. In tako nas vodnik vodi še na *Golake*, v *Paradano*, k *Mali Lazni*, *Smrečju*, na *Mrzovec* (1410 m), h *Krnici*, na *Kopitnik* in prek južnih obronkov Trnovskega gozda do *Predmeje*.

Nova gozdna učna pot nas vodi k začetku: k starožitnosti, ki ji danes pravimo sonaravnost. Zato bodo obiska te zanimive učilne v naravi veseli tako vaši učenci kot družinski sopotniki in prijatelji.

SKOZI TRNOVSKI GOZD

DRUŠTVA

2. POLETNI TABOR ŠTUDENTOV GEOGRAFIJE – DEŽELA ZLATIH SRC '98

Matija Zorn

Študentje geografije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo se že drugo leto zapored udeležili poletnega tabora za študente geografije in sorodnih ved. Tabor je organiziralo Društvo mladih geografov Slovenije (DMGS), nekdanja Študentska sekcija Ljubljanskega geografskega društva.

Tabor je potekal v Beli krajini od 6. do 11. julija 1998 pod imenom »Dežala zlatih src '98«. Ime za tabor smo si sposodili pri pesniku in pisatelju Tonetu Seliškarku, ki je v svojem delu ljudje z rdečim cvetom tako poimenoval to deželico. V primernost imena smo se kmalu tudi sami prepričali, saj so nas povsod lepo in prisrčno sprejeli in bili do nas zelo gostoljubni. Veseli nas, da čas, ki je pretekel od Seliškarkovega opisovanja teh krajev, ni negativno vplival na gostoljubnost Belokranjcev.

Tabor tokrat ni bil tako raziskovalno obarvan, kot prvi, saj je Kras večina udeležencev že poznala in smo lahko več časa posvetili določnemu strokovnemu področju. Tokrat pa je bilo treba to pokrajino šele spoznati, saj večina udeležencev v Beli krajini še nikoli ni bila. Zato se nam je zdelo bolj primerno predstaviti to regijo z večino geografskih dejavnikov, kakor pa se posvetiti enemu ali dvema geografskima problemoma in po taboru še vedno ne imeti neke celovite predstave o teh 388 km² naše države.

Pri terenskem delu smo medse povabili profesorje, kolege in domačine, ki se ali so se tako ali drugače ukvarjali z Belo krajino. O geoloških, geomorfoloških, hidroloških in speleoloških značilnostih sta nam predavala in nas po terenu vodila prof. dr. Peter Habič (dolgoletni upravnik Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni) in Mauro Hrvatin (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU). Več gostov smo imeli za področje družbene geografije. Tako nam je pri spoznavanju problematike obmejnosti regije priškočil na pomoč Damir Josipovič, ki iz te problematike pripravlja diplomsko nalogo. Pri spoznavanju turističnega značaja regije smo za pomoč prosili Minko Kahrič, ki to temo obdeluje v svoji diplomski nalogi. Franci Fortun - Funf, profesor geografije na črnolajski gimnaziji, nam je osvetlil problematiko večjih naselij in zaposlitvenih zmožnosti ter dnevno migracijo v regiji kot tudi prekmajno migracijo. Kot posebni temi smo obravnavali Kočevske Nemce in Uskoke oziroma Srbe. Pri slednjih je za razlago poskrbel domačin Zdravko Vukčević.

Na razpolago smo tokrat imeli šest dni, od katerih je prvi dan pomenil le prihod udeležencev, postavitve tabora na travniku na Sinjem Vrhu (8 km zahod-